

การสร้างสรรครายการโทรทัศน์ “รายการ แอนิเมชันคลับ” ซีซั่น 1

The Creation of TV Program “Animation Club” Season 1

ณัฐวุฒิ สิงห์หนองสง * เจตน์จันทร์ เกิดสุข ** และลัทธสิทธิ์ ทวีสุข ***

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการเขียนบทความชิ้นนี้เพื่ออธิบายกระบวนการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ “รายการแอนิเมชันคลับ ซีซั่น 1” ในการสร้างสรรค์ผลงานเริ่มจากนำการ์ตูนแอนิเมชันที่ได้รับคัดเลือกจากสำนักเครือข่ายสื่อสารมวลชน สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และนำมาวางเป็นแนวทางการเล่าเรื่องโดยพิธีกรทั้งสี่คน ภายใต้แนวคิด “คิด วิเคราะห์ เรียนรู้” ซึ่งเราใช้การสื่อสารที่ให้พิธีกรได้ลงมือปฏิบัติจริง อีกทั้งมีการเพิ่มเติมข้อมูลผ่านเสียงบรรยาย และข้อมูลในรูปแบบอินโฟกราฟิก ซึ่งบางตอนมีการสร้างตัวละครเสริมเข้ามาดึงดูดความสนใจผู้รับสารที่เป็นเด็ก เช่น วอกเกิ้ลแมน ปิคาง พื้หมี่ข้าวโลก โอโซนแมน โดยสรุปได้ว่ากระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทรายการเด็ก “รายการแอนิเมชันคลับ” มีกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานใน 3 ขั้นตอน คือกระบวนการก่อนการผลิตรายการ กระบวนการผลิตรายการ และกระบวนการหลังการผลิตรายการ

คำสำคัญ : แอนิเมชันคลับ, รายการเด็ก, สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

Abstract

The objective for this article is to describe the process of television production “Animation Club Season 1.” The process begins with the animations in which selected by Public Media Network Department, Thai Public Broadcast Service. The animations then leads to the story that played by four hosts under the concept of “Thinking-Analyzing-Digesting.” We have our hosts to study and practice in the real world. Additional information are described by voice over and infographics. In some episode we add other characters to convince the audiences which are the children such as “Woggle Man,” “Monster,” “Polar Bear,” and “Ozone Man.” In conclusion, the process of television production for children program “Animation Club” has three steps; pre-production, production and post-production.

Keywords: Animation Club, Children Television Program, Thai Public Broadcast Service

* ณัฐวุฒิ สิงห์หนองสง

อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยุ-โทรทัศน์-ภาพยนตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

** เจตน์จันทร์ เกิดสุข

อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยุ-โทรทัศน์-ภาพยนตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

*** ลัทธสิทธิ์ ทวีสุข

อาจารย์ประจำภาควิชาสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

จุดเริ่มต้นแห่งแรงบันดาลใจ

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย หรือ สถานีโทรทัศน์ “ไทยพีบีเอส” เป็นสื่อสาธารณะสื่อแรกของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายที่จะเป็นสถานีโทรทัศน์ที่สรรค์สร้างรายการข่าว รายการสารประโยชน์ และรายการสาระบันเทิงที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ตามข้อบังคับด้านจริยธรรมขององค์กร โดยยึดถือประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง และเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ทั้งในระดับประเทศและในระดับภูมิภาค ในฐานะสถาบันสื่อมวลชนที่มีคุณภาพและสร้างสรรค์

ในการนี้ทางสถานีฯ โดยสำนักเครือข่ายสื่อสารสาธารณะ จึงได้ลงความร่วมมือในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทรายการเด็ก “รายการแอนิเมชันคลับ” ในโครงการพัฒนาผู้ผลิตสื่อแอนิเมชันเพื่อผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ระหว่าง องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย กับคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ การสื่อสารมวลชน สาขาออกแบบภาพเคลื่อนไหว หรือสาขาอื่น ๆ มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตชิ้นงานในวาระการสื่อสารสาธารณะอย่างเป็นรูปธรรม
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา ให้เกิดการสร้างสรรค์งานในสื่อโทรทัศน์ผ่านการปฏิบัติจริงในรูปแบบของการผลิตแอนิเมชัน และการผลิตรายการเด็ก
3. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง ส.ส.ท. และมหาวิทยาลัยในการพัฒนาสื่อสาธารณะไปด้วยกัน

จากความร่วมมือดังกล่าว ผู้สร้างสรรค์ได้ผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทรายการเด็กและเยาวชน ในชื่อรายการ “แอนิเมชันคลับ” เพื่อออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ทุกวันศุกร์ เวลา 17.30 -18.00น. เริ่มออกอากาศตั้งแต่วันที่ ตั้งแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2558 ถึง วันที่ 31 มกราคม 2559 ซึ่งผู้

สร้างสรรค์ได้ผลิตรายการตั้งแต่การเตรียมการผลิต รายการ การผลิตรายการ และ หลังการผลิตรายการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ “รายการแอนิเมชันคลับ ซีซั่น 1”

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทรายการเด็กและเยาวชน
2. เพื่อนำผลของการศึกษา มาใช้พัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนในรายวิชา การผลิตรายการโทรทัศน์ขั้นสูง และสหกิจศึกษา

แนวความคิดของการสร้างสรรค์

แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์

ในการผลิตรายการโทรทัศน์มีกระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้องกับหลาย ๆ ฝ่าย และต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งแต่ละฝ่ายก็มีความชำนาญเฉพาะด้าน ในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบอยู่และต่างก็มีความสำคัญต่อการผลิตรายการโทรทัศน์เท่าเทียมกัน ซึ่งการทำงานถ้าขาดฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไปจะทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งขาดตกบกพร่องในหน้าที่ อาจเป็นเหตุให้รายการโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นไม่มีคุณภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นสิ่งสำคัญในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์คือการทำงานเป็นทีมที่ต้องใช้ความรู้ และความสามารถทั้งในด้านการสร้างสรรค์ และการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการผลิตให้ผสมผสานกันออกมาเป็นรายการโทรทัศน์ได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น การผลิตรายการโทรทัศน์จะประกอบด้วยขั้นตอนหลักๆ 3 ขั้นตอน ดังนี้

(1) การเตรียมการก่อนการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ (Pre-Production) ในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทรายการเด็กและเยาวชน “รายการแอนิเมชันคลับ” ผู้จัดทำได้ร่วมวางแผนการผลิตรายการกับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส โดยเริ่มจากการอบรมเชิงปฏิบัติการซึ่งเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ

รายการเด็กจากประเทศนอร์เวย์ มาเป็นวิทยากร ผลจากการอบรมดังกล่าว จึงได้แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตรายการคือ “คิด วิเคราะห์ เรียบรู้” เป็นแก่นการดำเนินรายการ มีการกำหนดโครงสร้างของรายการ ต้องมีการตอนแอนิเมชัน ความยาวประมาณ 3-5 นาที ในรายการ และให้ผู้ดำเนินรายการคือพิธีกรดำเนินเรื่องผ่านกิจกรรม โดยกำหนดว่าต้องมีพิธีกร 4 คน และทั้งหมดต้องมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

(2) การปฏิบัติงานระหว่างการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ (Production) การปฏิบัติงานระหว่างการผลิต เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่ผู้ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ต้องปฏิบัติเพื่อให้รายการที่ผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่ง อนุช เลิศจรรยาภักดิ์ (2539) และศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (2531) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติงานระหว่างการผลิต รายการวิทยุโทรทัศน์สามารถสรุป ได้ดังนี้

2.1 การเตรียมความพร้อมก่อนถ่ายทำในขั้นการปฏิบัติงานระหว่างผลิต การเตรียมความพร้อมเป็นงานสำคัญอีกงานหนึ่งในการผลิตรายการ ผู้ผลิตรายการจะต้องตรวจสอบความพร้อมทุกด้าน ผู้ผลิตรายการจะจัดรายละเอียดและข้อความที่จำเป็นด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ บุคลากร ด้านเทคนิค ด้านการแสดง คนงาน และอื่นๆ ที่ต้องการไว้ ซึ่งผู้ผลิตรายการจะตรวจสอบอย่างละเอียดขั้นที่อย่างไรก็ตามงานอีกสิ่งหนึ่งที่ผู้ผลิตรายการจะต้องตรวจสอบ คือตารางการถ่ายทำว่าในวันที่ทำถ่ายทำ ถ่ายทำในหรือนอกห้องส่ง สดหรือบันทึกเทป และมีใครต้องมาเข้าฉากบ้าง ช่วงเช้าหรือบ่าย เวลาเท่าใด ตารางถ่ายทำ (Shooting Schedule) มีไว้เพื่อจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลาผู้แสดง

2.2 การกำกับและถ่ายทำรายการ

- การฝึกซ้อม ผู้ผลิตรายการจะกำหนดตารางฝึกซ้อมไว้ล่วงหน้า โดยระบุวัน เวลา สถานที่ ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมาซ้อม ส่วนใครที่ไม่เกี่ยวข้องก็ยังไม่ต้องมา

- การถ่ายทำรายการ ขั้นนี้เป็นขั้นที่บันทึกภาพเมื่อทุกอย่างได้เตรียมกันเรียบร้อยแล้วถึง

เวลาที่รอคอย นั่นก็คือการบันทึกภาพต่าง ๆ ตามเนื้อหาในบทเทปโทรทัศน์ แต่ก่อนที่จะถึงเวลาที่บันทึกภาพผู้กำกับรายการจะตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ว่าเรียบร้อย และพร้อมที่จะถ่ายทำหรือไม่ เมื่อทุกอย่างเตรียมเรียบร้อยแล้ว ก็พร้อมที่จะถ่ายทำได้ และในขณะที่ถ่ายทำรายการนั้นผู้กำกับจะต้องตรวจสอบสี ความคมชัด และความถูกต้องของภาพตามบท และควบคุมดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ อีกด้วย และเมื่อบันทึกภาพเสร็จแล้วควรจะมีการ Rewind เทปเพื่อดูภาพที่บันทึกไปนั้นคมชัดและถูกต้องหรือไม่ และมีอะไรบกพร่องหรือไม่ หากพบสิ่งบกพร่องก็จะได้ถ่ายซ่อมใหม่

3 การดำเนินงานหลังการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ (Post Production) การดำเนินงานหลังการผลิตเป็นขั้นตอนที่ดำเนินการหลังจากการผลิต เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขพร้อมทั้งการประเมินผล

(1) การตัดต่อลำดับภาพ ภายหลังจากการปฏิบัติการผลิตและบันทึกเทปทั้งในห้องส่ง และนอกห้องส่งแล้ว ทีมตัดต่อก็จะนำภาพที่บันทึกมาลำดับเรียงตามที่ Continuity ได้จัดบันทึกไว้อย่างละเอียดว่าช่วงไหน ตอนไหน จะตัดต่อด้วยตอนไหน บางรายการจะนำเทคนิคพิเศษ

(2) การผสมเสียง หมายรวมถึงการใส่เสียงเพลง เสียงคนบรรยาย เสียงประกอบและเสียงจริงลงไปในการรายการ เพื่อให้รายการสมบูรณ์ เสียงเป็นส่วนสำคัญเช่นกัน ถ้ารายการดี ภาพดี เรื่องดี แต่การผสมเสียงลงในแถบเสียงไม่ดีผิดพลาดหรือผู้บรรยายเสียงไม่ดี จะทำให้รายการทั้งรายการเสียไปด้วย ดังนั้นผู้ผลิตรายการในช่วงวางแผนจะต้องเลือกตัวผู้บรรยาย ซึ่งถ้าเสียงดีเหมาะกับรายการและมีความชำนาญจะทำให้รายการทั้งรายการดี

(3) ตรวจสอบความถูกต้อง / แก้ไข เมื่อเทปโทรทัศน์ดังกล่าวได้ถูกตัดต่อและบันทึกเสียงต่าง ๆ ตามบทที่ได้กำหนดไว้แล้ว เราก็ให้นำเอาเทปโทรทัศน์ดังกล่าวออกฉายให้ผู้ร่วมงานฝ่ายต่าง ๆ ได้ชมกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบและวิจารณ์อีกครั้งหนึ่งว่า

มีอะไรขาดตกบกพร่องบ้าง หากเรียบร้อยแล้วก็ส่ง
ให้ทางสถานีตรวจพิจารณา

จากแนวคิดดังกล่าว คือกระบวนการในการ
ผลิตรายการโทรทัศน์ ผู้จัดทำได้ใช้แนวคิดดังกล่าว
เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตรายการ และการแบ่งการ
ผลิตรายการเป็นขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ 1.การเตรียม
การผลิตรายการ (การทำงานวางโครงเรื่อง เขียนบท
สำรวจสถานที่ในการถ่ายทำ กำหนดวันถ่ายทำ) 2.การผลิตรายการ (ข้อมคิวพิธีกร ถ่ายทำจริง) 3.หลัง
การผลิตรายการ (การตัดต่อ ลงเสียง ใส่กราฟิก ส่งให้
ทางสถานีตรวจความถูกต้อง ส่งเทปออกอากาศ และ
ประเมินผลหลังจากออกอากาศไปแล้ว)

ทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการตัดต่อ

ทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการตัดต่อจากหนังสือ
“Film Editing: Great Cuts Every Filmmaker and
Movie Lover Must Know” เรียบเรียงโดย เกล
แซนด์เลอร์ (Gael Chandler) ที่กล่าวถึงวิธีการตัด
ต่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ภาพเชื่อมกับอีกภาพโดย
ให้มีความต่อเนื่องของภาพสองภาพโดยมีวิธีการ ดังนี้

(1) การตัดต่อโดยคำนึงถึงความเร็วในการ
ดำเนินเรื่อง (Pace) จังหวะการตัดต่อ (Rhythm) และ
เวลา (Time) โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) Compress-
ing Time เป็นการตัดต่อแบบบีบอัดเวลาให้เร็วกว่า
เวลาจริงในภาพยนตร์เพื่อให้เรื่องราวดำเนินเร็วขึ้น
โดยย่นเวลาในภาพที่ใช้เวลานานกับกริยา (Action)
เดียวของตัวละคร 2) Smash Cut เป็นการตัดต่อสลับ
ภาพหลายภาพด้วยความเร็วเพื่อสร้างอารมณ์ความ
ตื่นเต้น 3) Expanding Time เป็นการตัดต่อแบบยืด
เวลาให้นานกว่าเวลาจริงในภาพยนตร์โดยการตัดใน
กริยา (Action) เดียวกันแต่ให้เห็นในหลายมุมของ
ภาพ 4) Stopping Time เป็นการตัดต่อในสภาพหยุด
เวลาจากเวลาจริงในภาพยนตร์ โดยตัดสลับกริยา
(Action) ที่หยุดนิ่งของแต่ละตัวละครในภาพยนตร์
เพื่อเป็นการสร้างอารมณ์ขัน (Comedy) 5) Subjective
Time เป็นการตัดต่อโดยใช้ความรู้สึกของตัว
ละครในภาพยนตร์นำความเร็วในการตัดต่อ เช่น รู้สึก

ตื่นเต้น การตัดต่อจะเร็วขึ้น หรือรู้สึกเศร้า การตัดต่อ
จะช้าลงสมกับการใช้เทคนิคพิเศษหลายภาพ และ 6)
Universal Time เป็นการตัดต่อโดยดำเนินเรื่องตาม
เวลาจริงในภาพยนตร์

(2) การตัดต่อโดยใช้เอฟเฟคของเวลา (Time
Effects) โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) Freeze Frame
เป็นการทำให้ภาพที่กำลังเคลื่อนไหวอยู่นั้นหยุดนิ่ง 2)
Slow Motion เป็นการทำให้ภาพที่เคลื่อนไหวอย่าง
ปกติอยู่นั้นช้าลง 3) Speed Up เป็นการทำให้ภาพที่
เคลื่อนไหวอย่างปกติอยู่นั้นเร็วขึ้น และ 4) Reverse
Motion เป็นการทำให้ภาพที่เคลื่อนไหวอย่างปกติอยู่
นั้นถอยหลังได้

(3) การตัดต่อโดยคำนึงถึงองค์รวมของฉาก
นั้นๆ (Cutting Scene) โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1)
Exposition เป็นการตัดต่อเพื่อเปิดเรื่องหรือเกริ่นนำ
เกี่ยวกับตัวละคร สถานที่ของตัวละคร และกาลเวลา
ที่ภาพยนตร์ใช้ในการเล่าเรื่อง 2) Flashback เป็นการ
ตัดต่อเพื่อให้เห็นภาพในอดีตของตัวละคร หรือเรื่อง
ราวในภาพยนตร์ที่กำลังกล่าวถึง 3) Flashforward
เป็นการตัดต่อเพื่อให้รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต
จากเวลาจริงของภาพยนตร์ที่กำลังดำเนินเรื่องอยู่ 4)
Parallel Action เป็นการตัดต่อสลับระหว่างสอง
เหตุการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกันของกริยา (Action)
ตัวละคร และ 5) Cross Cutting เป็นการตัดต่อสลับ
ระหว่างสองเหตุการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกันและเกิด
ขึ้นในเวลาเดียวกัน และสองเหตุการณ์จะมารวม
กันในสถานที่เดียวกัน แต่การตัดต่อแบบสมัยใหม่
Gael ได้อธิบายไว้ว่า ตัดต่อแบบให้คนดูรู้สึกว่ามีการตัด
ต่อ มีการตัดต่อโดยดำเนินเรื่องอย่างเร่งรีบไม่ทิ้งให้
นาน ตัดต่อแบบสลับเรื่องกันไปมาไม่ดำเนินไปตาม
เส้นเรื่อง มีหลายเส้นเรื่องในเรื่องเดียวกัน เพลง
ประกอบใช้ในการดำเนินเรื่องไม่เพียงแต่สนับสนุน
เนื้อเรื่องเท่านั้น การตัดต่อไม่จำเป็นต้องมีความต่อ
เนื่อง การตัดต่อแบบโดดไปโดดมาไม่เป็นปัญหาอีก
ต่อไป มีการใช้เทคนิคพิเศษอย่างน่ากลัว มีการแบ่ง
หน้าจอหลายต่อหลายครั้ง ไม่มีรูปแบบในการตัดต่อ
สามารถสลับระหว่างมุมแคบหลาย ๆ ครั้งแล้วตัดไป

ที่มุ่มกวางได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงความต่อเนื่อง การตัดต่อไม่เป็นไปตามกฎ 180 องศา การตัดต่อรวมภาพ (Montage) เห็นได้ในส่วนใหญ่มากครั้งใช้เป็นการตัดรวมทั้งหมด ใช้อุปกรณ์ที่ไม่จำเป็นต้องราคาแพง และไม่มีการจัดการแบบการตัดต่อแบบดั้งเดิม

ในการวิเคราะห์ลักษณะของอัตราความเร็วในการตัดต่อของภาพในรายการโทรทัศน์ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมความเร็ว (The Culture of Speed) เป็นแนวคิดของ จอห์น ทอมลินสัน (John Tomlinson) ได้พูดถึงการใช้ชีวิตที่อยู่กับความเร็วซึ่งมีเทคโนโลยีที่เป็นตัวขับเคลื่อนในการเร่งความเร็วของชีวิต ทำให้คนเรามีการสื่อสารที่เร็วขึ้น ซึ่งวัฒนธรรมความเร็วเริ่มในยุคสมัยใหม่ แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคต้องการความรวดเร็วและมีการดำรงชีวิตอย่างรวดเร็วตามที่ Tomlinson ได้กล่าวไว้ เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมความเร็วนี้ส่งผลให้การนำเสนอในรายการโทรทัศน์นั้นรวดเร็วตามไปด้วย เพราะคนดูต้องการความรวดเร็วยิ่งขึ้นได้จากคำสัมภาษณ์ของ วอลเตอร์เม็ค (Walter Murch) นักตัดต่อภาพยนตร์ชาวอเมริกาจากผลงานเรื่อง Apocalypse Now (1979) ในหนังสือ “Editing” เรียบเรียงโดย จัสติน ชิงก์ (Justin Chung) ที่วอลเตอร์เม็คสัมภาษณ์ไว้ว่า อัตราของความเร็วในการตัดต่อ (Pace of Editing) มีความเร็วขึ้นในทศวรรษที่ผ่านมา เมื่อก่อนเฉลี่ยการตัดไม่กี่ภาพ (Shot) ต่อหนึ่งนาที แต่ปัจจุบันหนึ่งภาพตัดเหลือเพียง 5 ถึง 5 วินาทีครึ่งต่อภาพเท่านั้น (Chung, 2012, 14)

จากแนวคิดเกี่ยวกับการตัดผู้จัดทำได้นำแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการวางจังหวะของ

การสื่อสารของภาพที่ต้องการสื่อสารไปยังผู้ชม บางภาพการตัดต่อต้องมีความเร็วในการนำเสนอเพื่อดึงดูดความสนใจ และบางครั้งต้องมีการเน้นย้ำภาพที่ต้องการสื่อสาร

กระบวนการสร้างสรรค์

การผลิตรายการโทรทัศน์รายการแอนิเมชันคลับ ซีซั่น 1 มีกระบวนการสร้างสรรค์รายการ ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนการผลิต ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส โดยฝ่ายสำนักเครือข่ายสื่อสารมวลชน ได้เชิญวิทยากรชาวออร์เวย์มาเป็นวิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการ ในเรื่องการผลิตรายการเด็ก และร่วมกันร่างรูปแบบรายการเพื่อเสนอของบประมาณในการผลิต

2. การคัดเลือกผู้ดำเนินรายการ หลังจากได้รับการอนุมัติจากทางสถานีให้ผลิตรายการแอนิเมชันคลับได้ ทีมงานทั้งสองมหาวิทยาลัยและบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสก็ร่วมกันดำเนินการในขั้นต่อมา คือ การคัดเลือกผู้ดำเนินรายการ โดยได้วางแผนไว้ว่าต้องการพิธีกรหนึ่งคน และน้อง ๆ อีก 2 คน ซึ่งการสรรหาผู้ดำเนินรายการทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ประกาศรับสมัครผ่านทางรายการโทรทัศน์ของสถานี สื่อออนไลน์เฟซบุ๊ก เว็บไซต์โดยมีผู้สนใจเข้ามาสมัครเป็นพิธีกรประมาณ 200 คน ซึ่งจากการคัดเลือกน้อง ๆ ที่มาสมัครต่างมีความสามารถที่หลากหลายทีมงานจึงตกลงเลือกผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกรประจำรายการเราจำนวน 8 คน โดยได้แบ่งออกเป็น 2 ทีม ทีมละ 4 คน

ขอเชิญเยาวชนที่มีความกล้าแสดงออก เป็นคนสนุกสนาน ร่าเริงเข้าร่วมคัดเลือกพิธีกรในรายการเยาวชน (Animation Club) คุณสมบัติดังนี้

1. เพศชายและหญิง อายุระหว่าง 18-25 ปี
2. เพศชายและหญิง อายุระหว่าง 7-12 ปี

เยาวชนที่สนใจสามารถส่งคลิปวิดีโอแนะนำตัวสั้น ๆ ความยาวประมาณ 1 นาทีพร้อมแนบภาพถ่ายปัจจุบัน ประวัติส่วนตัว และเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้มาที่ animationclub.thaipbs@gmail.com รับสมัครตั้งแต่วันนี้ถึงวันที่ 30 มิ.ย. 58 ประกาศผลรอบคัดเลือกในวันที่ 7 ก.ค. 58 สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ 02-790-2416-7 และ 02-790-2406

จากการคัดเลือกพิธีกรของทีมงาน ได้ทีมพิธีกรจำนวน 2 ทีม ดังนี้

ทีมที่ 1 ประกอบด้วย

- นพริษา เอกสิทธิชัย (เบสท์)
- วชิรวิทย์ อารีสมาน (ฟาร์ส)
- บัณฑิตฎา สันจयरมณ (ตันน้ำ)
- เฉลิมชัย บุญประพาน (แทน)

ทีมที่ 1 ประกอบด้วย

- รสธร ดูบรรเทิง (เมจิ)
- ขฤกร ทรรศนสฤชดี (ออส)
- ภาวิต ลิมปสุธรรม (เจ้ม)
- ปณวิชญ์ พายัพวัฒนวงษ์ (ปันปัน)

ภาพที่ 1 ทีมพิธีกร

3. อบรมพิธีกร และทีมงาน หลังจากได้ทีมงานพิธีกร ทางสำนักเครือข่ายสื่อสารธรรมาได้จัดการอบรมพิธีกรโดยการเชิญวิทยากรพิเศษมาอบรมและสร้างกิจกรรมให้กับพิธีกร (work shop) โดยมีจุดประสงค์เพื่อตักตวงศักยภาพของพิธีกรให้ออกมาได้มากที่สุด วิทยากรพิเศษคือ คุณสมชัย สีสารักษ์สกุล

ภาพที่ 3 อบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับทีมงาน

ภาพที่ 2 การอบรมพิธีกรโดยคุณสมชัย สีสารักษ์สกุล

สำหรับทีมงาน ทางสถานีได้จัดการอบรมการผลิตให้กับทีมงานพร้อมกับเยี่ยมชมการผลิตรายการของสถานี เพื่อได้เรียนรู้ การใช้กล้อง การจัดแสง และการถ่ายทำทั้งในและนอกสถานที่ ซึ่งทีมงานได้ทำการทดลอง ปฏิบัติจริงจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ ซึ่งหลังจากผ่านการอบรมก็นำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้วางแผน และผลิตรายการ

การวางแผนการผลิตรายการ

หลังจากผ่านกระบวนการอบรมทั้งหมดแล้ว ทีมงานได้เริ่มกระบวนการผลิตรายการ อนิเมชันชั้น คลับ โดยมีขั้นตอนในการผลิตดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูล

ในกระบวนการผลิตรายการอนิเมชันชั้นคลับ จะเริ่มจากทางสถานีโดยสำนักเครือข่ายได้กำหนด การ์ตูนอนิเมชันมาให้ทางทีมงาน ซึ่งทีมงานก็จะนำ การ์ตูนที่ได้มาศึกษา พร้อมหาข้อมูลในเรื่องนั้นๆ เพิ่มเติม และนำไปคิดเป็นเค้าโครงเรื่องเพื่อนำเสนอต่อ โปรดิวเซอร์รายการ โดยยึดตามหลักโครงสร้างของ รายการคือ คิด วิเคราะห์ ำเรียนรู้ และนำมาผสมผสาน กับอนิเมชันเพื่อสื่อสารไปยังผู้รับสาร

ตอน Junk Attack ขจัดปัญหาหยาเซ ผึกทักษะ การประดิษฐ์ เค้าโครงเรื่อง คือ ที่เบสท์พาน้อง ๆ ไป ออกกำลังกาย ซึ่งพารีส ทั้งขยะไม่ลงถึงและที่เบสท์ พาน้อง ๆ ไปหาข้อมูลสื่อของถึงขยะที่ห้องสมุด โดยที่ เบสท์หาข้อมูลกับต่อน้ำ แทนกับพารีส หลังจากนั้น ทั้งหมดช่วยกันนำสิ่งของเหลือใช้มาทำที่เก็บสายไฟ ให้กับพี่แทน

ตอน “วอกเกิ้ล” ขบวนการพลังคุณธรรม เค้าโครงเรื่องของตอนวอกเกิ้ล คือ แทน พารีส ต้นน้ำ เล่นฮีโร่ต่อสู้กับผู้ร้าย ที่เบสท์มาเห็นเข้าก็เลยพาไปดู ฮีโร่ในการ์ตูนอนิเมชัน ระหว่างเดินทางทั้ง 4 คนเจอ ปีศาจกำลังจับตัวคุณยายและไม่สามารถต่อสู้ได้ มีพี่ ฮีโร่วอกเกิ้ลแมนโผล่มา เพื่อพาทั้ง 4 คนไปฝึกพลัง และความสามารถในการเป็นฮีโร่ จนจัดการปีศาจแล้ว ช่วยคุณยายได้สำเร็จ

ตอน Addict แบ่งเวลาพาเพลินเค้าโครงเรื่อง ของตอน Addict คือ แทน พารีส ต้นน้ำ เอาแต่เล่นเกมก็ไม่ยอมทำการบ้าน ที่เบสท์กลับมาเห็นจึงถูก ดู ต้นน้ำปวดหัวไม่สบาย จึงต้องไปหาหมอ ทราบสาเหตุ มาจากการเล่นแท็บเล็ตนานเกินไป ที่เบสท์จึงนำไป ซ่อน แต่พารีสชวนเพื่อน ๆ ไปตามหาแถมยังแอบ แล่งพี่เบสท์คืน สุดท้ายพี่เบสท์ต้องดักเตือนเด็ก ๆ ให้รู้จักแบ่งเวลาและทำการบ้านจนเสร็จ

ตอน Illuminations ผู้ชาย...ที่หล่อที่สุดใน โลกช่วงที่ออกอากาศเป็นเดือนธันวาคมอยู่ในช่วงวัน พ้อแห่งชาติ ที่เบสท์พาน้องๆ ไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์ การเกษตรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชมนิทรรศการเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎี ใหม่ โครงการต่างๆ ของในหลวง และทั้ง 4 พิธีกร ได้ ลองปลูกข้าวครั้งแรก

ตอน Herbivore ใครกินนะ ไม่ยอมกินผัก ? เค้าโครงเรื่อง คือ น้องต้นน้ำไม่ยอมกินผัก กระทบย จากอนิเมชัน Herbivore ได้นำผักสดๆ หลากสี สัน นำรับประทานมาให้ Animation Club ได้ลองทำสลัด แสนอร่อยมากคุณประโยชน์ จนน้องต้นน้ำต้องลอง รับประทาน

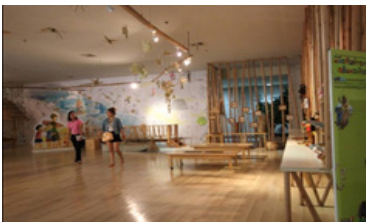
ตอน Save me ช่วยหมี ช่วยโลก วางโครง เรื่องโดยดึงความน่าสนใจจากตัวละครในการ์ตูนให้ ออกมาสร้างสีสันให้กับน้องๆ พร้อมกับให้ความรู้เกี่ยวกับ เรื่องของการใช้พลังงาน การประหยัดพลังงาน การ เป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิตบนโลก และสภาวะเรือนกระจก ได้แรงบันดาลใจจากการได้เขียนบทเพลงอกเกิ้ลที่ ให้เด็ก ๆ ได้มีส่วนร่วมกับตัวการ์ตูนอนิเมชันโดยจะ มีตัวเอกของเรื่องคือพี่หมีขี้โลกที่หลุดออกมาจาก โลกของอนิเมชันไม่มีที่อยู่อาศัยเพราะมนุษย์ต่างพา กันใช้พลังงานอย่างสิ้นเปลืองและเพราะเหตุนี้จึง ทำให้พี่หมีโมโหและทำลายบ้านเมืองของเรา แต่เรื่อง ไม่ได้แค่นั้นเพราะมีพระเอกสุดเท่คือพี่ไอโซน หรือชั้นบรรยากาศที่ออกมาเป็นฮีโร่ช่วยน้องๆ คอย ให้ความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานและทำให้โลก นำอยู่ยิ่งขึ้น

ตอน Spin Spin จินตนาการแสนสนุก วาง โครงเรื่องให้น้องๆ ทั้งสามได้สร้างจินตนาการจากการ สัมผัส ดมกลิ่น และการได้ยิน โดยที่เบสท์อธิบายเกี่ยว กับการสร้างจินตนาการ และให้ทุกคนจดคำตอบของ ตนเองไว้ หลังจากนั้นพี่เบสท์พาน้องๆ นำจินตนาการ ของตนเองที่ได้ไปสร้างละครหุ่น และเล่าเรื่องตาม จินตนาการของทุกคนร่วมกัน

ตอน Buffet อิ่มจัง...แต่ยังกินไม่หมด การวางโครงเรื่องได้ค่านึงถึงคาแร็คเตอร์ของพิธีกรทั้ง 4 คนและนำความเป็นตัวของเขาเองแสดงออกมาให้เห็นและได้เสริมสร้างความสนุกสนานเข้าไปโดยเชื่อมโยงกับแอนิเมชันเกี่ยวกับการแอบทำลายอาหารที่ตนเองกินเหลือเพื่อไม่ให้พี่คนโตต่อว่าได้ แต่สุดท้ายแล้วทั้งหมดที่เด็ก ๆ ได้ทำลงไปกลับกลายเป็นแค่ความคิดและความฝันเท่านั้น พี่คนโตจึงได้สอนเด็ก ๆ เกี่ยวกับการถนอมอาหารที่กินเหลือให้กลายเป็นเศษอาหารให้น้อยที่สุด

2. เขียนบทรายการ หลังจากวางโครงการเล่าเรื่องและนำเสนอต่อทีมงาน เมื่อผ่านการพิจารณาแล้วฝ่ายเขียนบทก็จะนำไปเขียนเป็นบทรายการโทรทัศน์แบบสมบูรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการผลิต

3. สืบรวจสถานที่ในการถ่ายทำ เมื่อได้บทโทรทัศน์มาแล้ว ทางทีมงานก็ได้ช่วยกันหาสถานที่ในการผลิตรายการ ออกไปสำรวจสถานที่ นำมาเสนอที่ประชุม และทำหนังสือขออนุญาต ในส่วนของตอนที่ถ่ายทำในสตูดิโอ เช่น ตอนเซฟหมี บูฟเฟต์ สปินสปิน เป็นการถ่ายทำในสตูดิโอ จึงมีการทำฉากขึ้นมาโดยทีมงานทุกคนเริ่มจากการออกแบบฉากโดยได้ทำการร่างแบบ Mass Model ไว้ก่อนแล้วจึงเริ่มลงมือทำฉากจริง

ภาพที่ 4 การสำรวจสถานที่

ภาพที่ 5 การทำฉากรายการในสตูดิโอ

4. ทำตารางการถ่ายทำ (Shooting script) การเขียนตารางการถ่ายทำ (Shooting script) กำหนดเวลาสถานที่ การบอกคิวการถ่ายทำของรายการให้อยู่ในระยะเวลาที่กำหนดคือ 09.00-16.00 น เพื่อให้กระบวนการผลิตอยู่ในระยะเวลาที่เรากำหนด

5. ประชุมทีมงาน หลังจากได้สถานที่ในการถ่ายทำรายการ ก่อนการถ่ายทำจริงจะมีการนัดหมายทีมงานเพื่อประชุมเตรียมความพร้อมในการถ่ายทำ โดยให้แต่ละฝ่ายรายการความคืบหน้าการทำงานของตนเองที่รับผิดชอบ และกำหนดวันตัดต่อรายการ วันส่งเทป และนัดหมายทีมงานเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการถ่ายทำรายการ

6. นัดหมายทีมงาน เมื่อดำเนินการทุกอย่างพร้อมในส่วนของฉากและสถานที่พร้อม ก็ทำการนัดหมายนักแสดงและนัดทีมงานทั้งหมด เพื่อจะได้เตรียมการถ่ายทำ ซึ่งในการถ่ายทำรายการแต่ละตอนจะใช้เวลาในผลิต 1 วัน ต่อ 1 ตอน โดยจะออกอากาศจริง 25 นาที

กระบวนการผลิตรายการ

การผลิตรายการแอนิเมชันคลับทุกตอนเริ่มถ่ายรายการจริงในเวลา 9.00 น. แต่ทุกครั้งทีมงานจะนัดหมายนักแสดงในเวลา 7.00 น. เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ

1. แต่งหน้าทำผม เริ่มแรกในการผลิตรายการก็จะเริ่มจากการแต่งหน้า ทำผม พิธีกร ขึ้นอยู่กับตอนนั้นๆ ว่าเราวางพิธีกรแต่ละคนรับบทบาทไหนก็จะแต่งหน้าทำให้ออกมาตามที่เราวางแผนไว้ บางตอนต้องมีการแต่งกายเพิ่มเติม ตอนวอกเกิ้ล ทีมงานจะต้องเตรียมชุดให้พิธีกรและนักแสดงสมทบด้วย

ภาพที่ 6 การแต่งหน้าและทำผมพิธีกร

2. ซ้อมการแสดง ในการถ่ายทำรายการทุกครั้ง โปรดิวเซอร์จะทำการกำกับพิธีกรและนักแสดงทั้งหมดให้มีการฝึกซ้อมบทพูด ซ้อมการแสดง ซ้อมจุดในการยืน รายละเอียดและท่าทางต่างๆ ในการแสดง ให้นักแสดงและพิธีกรทำความเข้าใจกับบทให้ได้มากที่สุด เพื่อที่จะให้งานออกมาเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

ภาพที่ 7 การซ้อมบทสำหรับพิธีกร

3. การวางมุมกล้อง รายการแอนิเมชันคลับใช้กล้องในถ่ายทำคือกล้อง DSLR (Digital Single Lens Reflex) 3 ตัว เป็นกล้องหลักในการผลิตรายการ โดยการวางจากซ้ายไปขวา กล้อง 1 อยู่ซ้าย กล้อง 2 อยู่กลาง กล้อง 3 อยู่ขวา ตามลำดับ ซึ่งในทุกๆ ฉากก็จะใช้รูปแบบการวางมุมกล้องแบบนี้ ซึ่งช่างภาพก็จะทำการตั้งค่ากล้องให้กล้องทั้งสามมีการแสดงผลที่เหมือนกัน

ในบางตอน เช่น ตอนเซฟฮีโร่ ตอนวอกเกิ้ล ที่ต้องมีการใช้กราฟิกหรือเอฟเฟกพิเศษเข้าช่วย ทางทีมงานจะมีการวาดสตอรี่บอร์ด (Story Board) คือ การเขียนกรอบแสดงเรื่องราวที่สมบูรณ์ของรายการ โดยมีการแสดงรายละเอียดที่จะปรากฏในแต่ละฉากภาพที่ปรากฏนั้นมีลำดับขึ้นก่อน-หลังอะไรจะปรากฏพร้อมกัน เป็นการออกแบบอย่างละเอียดในแต่ละหน้าจอก่อนที่จะลงมือทำการรายการ และช่างภาพก็จะถ่ายทำตามภาพในสตอรี่บอร์ดที่กำหนด

ภาพที่ 8 การวางมุกกล้อง

ภาพที่ 9 การถ่ายทำรายการทั้งในและนอกสตูดิโอ

4. การทดสอบการบันทึกเสียง บันทึกเสียงผ่านไมค์ไร้สาย (Wireless) ลงเครื่องควบคุม (Mixer) การบันทึกเสียงผ่านไมค์ไร้สาย เริ่มต้นด้วยการตรวจสอบถ่าน ทดสอบเสียง ตั้งค่าสัญญาณความถี่ของไมค์ไร้สาย (Wireless) การติดไมค์ไร้สายมี 2 ขั้นตอนคือ 1. ติดหัวไมค์ไว้ที่ด้านในของตัวเสื้อโดยใช้เทปกาว 2. ขอนัดส่งสัญญาณไว้ด้านหลังของพิธีกร โดยเก็บสายให้เรียบร้อยที่สุด ซึ่งในส่วนของพิธีกรที่เป็นผู้หญิงก็จะให้ทีมงานที่เป็นผู้หญิงติดแทน

5. การถ่ายทำ เมื่อทุกอย่างพร้อม ก็เข้าสู่กระบวนการการถ่ายทำจริง ทีมงานแต่ละฝ่ายก็จะทำหน้าที่ในส่วนของตัวเอง โดยที่โปรดิวเซอร์จะทำหน้าที่คอยควบคุมดูแลและกำกับเกือบทุกส่วนในระหว่างการถ่ายทำ เริ่มต้นตั้งแต่การกำกับพิธีกรและนักแสดงให้เข้าใจในบทที่จะนำเสนอ เพื่อให้ง่ายต่อการถ่ายทำ และการดำเนินเรื่องจะเป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ โดยที่โปรดิวเซอร์จะประสานงานกันกับทุกฝ่ายในกอง ทั้งส่วนของการดูแลนักแสดง การแต่งกาย แต่งหน้า ทำผม รวมถึงช่างภาพในส่วนของมุกภาพที่จะใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและงานจะออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และพร้อมอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละฉากแต่ละตอนจะต้องมีความพร้อมในการถ่ายทำแล้วถึงเริ่มผลิตรายการจริง

ในระหว่างถ่ายทำรายการสิ่งที่สำคัญของทีมงาน คือ การกำกับเด็กให้อยู่ในตัวตนที่กำหนด ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมาก โดยเราใช้วิธีการสร้างความสนุกให้กับเขา สร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ ให้เด็กอย่างมีส่วนร่วม และบางครั้งก็ต้อดุง

6. การเก็บไฟล์ภาพและการแยกไฟล์เมื่อถ่ายทำเสร็จของทุกตอนก็จะทำการแยกไฟล์ภาพและไฟล์เสียง บันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์ลงฮาร์ดดิสก์ แยกเป็นไฟล์กล่องแต่ละตัว กล่อง 1 กล่อง 2 กล่อง 3 และแยกเป็นไฟล์เสียง โดยจะทำการแยกเป็นแฟ้มแต่ละกล่องรวมทั้งเสียงเพื่อให้สะดวกต่อการค้นหาข้อมูลเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการตัดต่อต่อไป

กระบวนการตัดต่อรายการ

ในการตัดต่อรายการแอนิเมชันคลับ ทีมงานใช้โปรแกรม Adobe Premiere Pro CC เป็นโปรแกรมหลักในการตัดต่อ

1. แยกไฟล์ ในการแยกไฟล์ มีขั้นตอนดังนี้
 - การคัด Footage ที่ไม่ได้ใช้ทิ้งไปเป็นขั้นตอนแรกสุดของกระบวนการตัดต่อ โดยในขั้นตอนนี้จะเป็นการคัด Footage ส่วนที่ไม่ต้องการหรือส่วนที่ไม่สามารถใช้งานได้ออกไป โดยเหลือเพียงส่วนที่สำคัญเอาไว้เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

- เลือก Footage ที่ดีที่สุด หากวิดีโอที่คัดแยกจากขั้นตอนแรกมีหลาย Take หรือมีการถ่ายไว้หลายครั้ง ให้เลือกเฉพาะ Take ที่ดีที่สุด ทั้งองค์ประกอบภาพ ความสมบูรณ์ของภาพและเสียงที่ใช้จะได้ถูกเปลี่ยนชื่อ ตาม Q=คิว C=คัท T=เทค

2. แยกเสียงในการแยกไฟล์เสียง คือ

- การตัดไฟล์เสียงที่ไม่ได้ใช้ทั้งไปเป็นขั้นตอนแรกสุดของกระบวนการตัดต่อ โดยในขั้นตอนนี้จะเป็นการตัดไฟล์เสียงส่วนที่ไม่ต้องการหรือส่วนไม่สามารถใช้งานได้ออกไป โดยเหลือเพียงส่วนที่สำคัญเอาไว้เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

- เลือกไฟล์เสียงที่ดีที่สุด หากไฟล์เสียงที่คัดแยกจากขั้นตอนแรกมีหลาย Take หรือมีการอัดไว้หลายครั้ง ให้เลือกเฉพาะ Take ที่ดีที่สุด ความสมบูรณ์ของเสียงที่ใช้จะได้ถูกเปลี่ยนชื่อ ตาม Q=คิว C=คัท T=เทค และเสียงที่จะถูกคัดแยกมีทั้งหมดสามประเภท คือ เสียงจากไวเลตของพิธีกรแต่ละคน นำมารวม (Mix) กับเสียงบรรยาย (Vo.=Voice Over)

3. ตัดต่อ การตัดต่อวิดีโอเน้นขึ้นอยู่กับความต้องการว่าจะให้วิดีโอั้น ๆ ออกมาอย่างไร แบบไหน โดยก่อนที่จะเริ่มกระบวนการตัดต่อ นั้น จะต้องมีการวางแผนอย่างชัดเจนในทุกขั้นตอน โดยอาศัยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- สร้างความต่อเนื่อง (Flow) และลำดับเรื่องราวให้ถูกต้อง หลังจากที่ได้ Footage ที่ดีที่สุดแล้ว ในขั้นตอนนี้จะเป็นการนำ Footage ทั้งหมดที่คัดเลือกแล้วมาเรียบเรียงลำดับเหตุการณ์ให้มีความต่อเนื่องและเป็นไปอย่างถูกต้อง โดยอาศัยโครงเรื่อง (Storyboard) และบทในขั้นตอนก่อนการผลิตเป็นแนวทางในการลำดับภาพและเสียงให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้

- เพิ่ม Effects กราฟิก ดนตรีประกอบ ฯลฯ เพื่อสร้างความรู้สึกและอารมณ์ร่วมกับผู้ชม หลังจากการเรียงลำดับเหตุการณ์และความต่อเนื่องแล้ว ก็มาถึงขั้นตอนที่สร้างสีสันและความน่า

สนใจให้กับวิดีโอที่เราตัดต่อ โดยในขั้นตอนนี้จะเป็นการเพิ่มส่วนประกอบพิเศษ (Extra) ทั้งในส่วนของภาพและเสียง ไม่ว่าจะเป็น Effects ต่างๆ ทั้งภาพและเสียง เทคนิคกราฟิกคอมพิวเตอร์ต่างๆ เพลงประกอบ (Background Music หรือ BGM) เสียงบรรยากาศรอบข้าง (Ambient Noises) เสียงบรรยาย (Narration) การเพิ่ม/ลด ความเร็วภาพและ/หรือเสียง เป็นต้น นำมาผสมผสานเพื่อสร้างความชัดเจนและจุดสนใจ ความรู้สึก และ อารมณ์ร่วมกับผู้ชม โดยจะต้องมีการควบคุมส่วนประกอบให้มีความพอดีไม่มากเกินไป อีกทั้งยังทำให้ผู้ชม สับสนกับสิ่งที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์นั้นๆ โดยมีบทโทรทัศน์คอยกำหนดวิธีการให้ผู้ตัดต่อปฏิบัติในภาคปฏิบัติจริง

- เพิ่มความน่าสนใจให้กับมุมมองต่าง ๆ ในวิดีโอ การทำให้วิดีโอมีความน่าสนใจขึ้นนั้น การปรับแต่งมุมมองของภาพในรูปแบบต่าง ๆ ก็สามารถทำให้เป็นไปได้เช่นกัน มุมมองต่างๆ เหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการส่งสารบางให้กับผู้ชมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การเลือกที่จะใช้เฉพาะมุมมองจากคนที่อยู่ข้างหลังแทนที่จะให้ผู้ชมมองเห็นเหตุการณ์ทั้งหมด การทำให้ภาพเป็นปริศนาให้ผู้ชมตั้งคำถามและให้ความสนใจกับภาพส่วนนั้นๆ การใช้อวัจนภาษาในการสื่อความหมาย โดยไม่ต้องมีบทพูดแต่ให้จินตนาการ คาดเดา และตีความหมายกับสิ่งนั้น หรือเรียกอีกอย่างว่า สัญญา เป็นต้น โดยมีบทโทรทัศน์กำหนดวิธีการให้ผู้ตัดต่อปฏิบัติในภาคปฏิบัติจริง

4. ลงเสียง เมื่อผ่านกระบวนการตัดต่อภาพและลงเสียงเรียบร้อยแล้วขั้นต่อไปคือการผสมเสียงซึ่งขั้นตอนนี้มีความสำคัญมากเพราะในรายการกำหนดไว้ว่าระดับของเสียงไม่ควรสูงเกิน -12 เดซิเบล เพราะถ้าหากเกิน -12 เดซิเบลจะเกิดปัญหาในกระบวนการออกอากาศ และเพื่อให้เสียงในรายการมีคุณภาพมากที่สุด ซึ่งในการทำเสียงมีความละเอียดอ่อนแตกต่างกันไป เช่น เมื่อมีเสียงบรรยายจะต้องทำการลดระดับเสียงดนตรีในรายการเพื่อให้เสียงบรรยายมีความชัดเจน

5. ลงเสียงบรรยาย หลังจากผ่านขั้นตอนการติดต่อและเสียงเสร็จแล้ว ขั้นตอนไปเป็นกระบวนการลงเสียงบรรยาย (Voice Over) เพื่อประกอบรายการ ถ้าไม่มีเสียงบรรยายอาจทำให้ผลงานขาดความสนุก เนื้อหารายการจะดูนิ่งเรียบ หรือผู้รับชมอาจจะไม่เข้าใจภาพในรายการที่เกิดขึ้น ในการเขียนบทบรรยายเป็นหน้าที่ของผู้คิดสร้างสรรค์รายการ เขียนบทบรรยายเพื่อสร้างความสนุกและอธิบายให้ผู้รับชมเข้าใจร่วมไปกับรายการโดยศึกษาจากข้อมูลงานที่ผ่านการติดต่อเรียบร้อยแล้ว บรรยายแทรกไปในบททั้งในตอนสนทนา หรือระหว่างทำกิจกรรม ซึ่งส่วนใหญ่บทจะทิ้งว่างไว้ ไม่มีบทสนทนามาให้

6. การรวมงาน (Export) การนำไปโปรเจ็คชิ้นงานทั้งหมดที่ได้ทำไปมาส่งให้โปรแกรมประมวลผล Export งานออกมาเป็นไฟล์วิดีโอในรูปแบบที่สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสต้องการ คือ Format เลือก MXF OP1a และ Preset เลือก AVC-Intra Class100 720 50p

ตัดโปรโมทรายการ

นำไฟล์รายการเต็มมาตัดเอาตอนที่สนุกเพื่อดึงดูดคนดูให้ติดตามชมรายการ และใส่ Super โลโก้สำหรับตัวโปรโมทรายการ โดย Super โลโก้ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะจัดไว้ให้ รวมทั้งใส่เสียงบรรยายด้วยเพื่อบอกวันเวลาในการออกอากาศ และช่องทางการรับชมรายการ

ส่งงานให้สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสตรวจสอบ

ส่งงานให้กับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสตรวจสอบความถูกต้องของรายการ ผ่านกระบวนการเซ็นเซอร์ ซึ่งถ้าไม่มีข้อผิดพลาดหรือไม่มีการแก้ไข ทางสถานีก็จะนำไปออกอากาศต่อไป แต่ถ้าในกรณีไม่ผ่านเซ็นเซอร์ ทางสถานีจะแจ้งกลับมาทางทีมงานเพื่อทำการแก้ไขและส่งไปตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

องค์ความรู้ที่ได้รับ

กระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทรายการเด็กรายการแอนิเมชันคลับ ซีซั่น 1 ตอน มหัศจรรย์ตอนในการผลิต ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการผลิตรายการ (Pre-Production) การเตรียมการผลิตรายการ คือกระบวนการเริ่มต้นในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งต้องมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลให้มีความถูกต้อง ในส่วนของรายการแอนิเมชัน คลับ ซึ่งเป็นการฉายประเภทรายการเด็ก ทางสำนักเครือข่ายสื่อสาธารณะ ได้มีการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรายเด็กจากประเทศนอร์เวย์ มาอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก หลังจากการอบรมทีมงานก็กำหนดโครงสร้างของรายการโดยยึดหลัก คิด วิเคราะห์ เรียนรู้ ในส่วนของทีมงานการผลิตทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ก็มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (work shop) ให้ความรู้และเตรียมความพร้อมในการผลิตรายการให้สำหรับพิธีกร และทีมงานด้านโปรดักชัน

2. ขั้นตอนการผลิตรายการ Production ในการถ่ายทำรายการในทุกตอนจะเริ่มจากการซ้อมก่อนการผลิต ในการถ่ายทำรายการทุกครั้ง โปรดิวเซอร์ จะทำการกำกับพิธีกรและนักแสดงทั้งหมดให้มีการฝึกซ้อมบทพูด ซ้อมการแสดง ซ้อมจุดในการยืน รายละเอียดและท่าทางต่างๆ ในการแสดง ให้นักแสดงและพิธีกรทำความเข้าใจกับบทให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ได้สื่อสารตรงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

การวางมุมกล้อง ระหว่างที่ซ้อมการแสดง ทีมงานจะก็วางมุมกล้อง ซึ่งในรายการแอนิเมชันคลับ เราใช้กล้อง DSLR (Digital Single Lens Reflex) 3 ตัว เป็นกล้องหลักในการผลิตรายการ โดยการวางมุมกล้องจะวางจากซ้ายไปขวา กล้อง 1 และ 3 จะเริ่มนับจากทางซ้ายมือโดยกล้องจะทำการจับภาพปานกลาง (Medium Shot) จับภาพพิธีกร 1 คน 2 คน หรือตามที่ตกลงกับกล้อง 3 และ จับภาพใกล้ (Close Up) เก็บภาพประกอบ (Insert), เก็บภาพ

กิริยาท่าทาง (React) กล้อง 2 หรือกล้องหลัก (Master) จะทำการจับภาพทั้งหมด (Full Shot) ซึ่งขนาดภาพก็จะมีความกว้าง (Long Shot) และภาพปานกลาง (Medium Shot)

เมื่อทุกอย่างพร้อม ก็เข้าสู่กระบวนการการผลิตรายการจริง ทีมงานแต่ละฝ่ายก็จะทำหน้าที่ในส่วนของตัวเอง โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่โดยสรุป ดังนี้ 1.ผู้ควบคุมรายการสั่งเสียงบันทึก กล้องบันทึก สเตลดี และสั่งเริ่มถ่ายทำโดยใช้คำสั่งว่า แอคชั่น และเริ่มถ่ายทำ เมื่อถ่ายทำเสร็จในแต่ละฉากก็จะทำการตรวจสอบเสียง ภาพ และการแสดงเบื้องต้น เมื่อผ่านจึงจะเริ่มถ่ายทำในฉากใหม่

การเก็บไฟล์ภาพและการแยกไฟล์ เมื่อถ่ายทำเสร็จของตอนก็จะทำการแยกไฟล์ภาพและไฟล์เสียง บันทึกผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ลงฮาร์ดดิสก์ แยกเป็นไฟล์กล้องแต่ละตัว กล้อง 1 กล้อง 2 กล้อง 3 และแยกเป็นไฟล์เสียง เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการต่อไป

3.ขั้นตอนหลังการผลิต Post-Production ในขั้นตอนแรกสุดของกระบวนการตัดต่อ คือการแยกไฟล์ภาพที่ใช้ไม่ได้หรือส่วนไม่สามารถใช้งานได้ออกไป โดยเหลือเพียงส่วนที่สำคัญเอาไว้เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป ในระหว่างที่ถ่ายทำการมีการแสดงขอพิธีกรหลายรอบเราจะเลือกภาพที่สมบูรณ์ที่สุดทั้งในเรื่ององค์ประกอบภาพที่สามารถสื่อสารไปยังผู้ชม ความสมบูรณ์ของภาพและเสียงที่ใช้ได้จะถูกเปลี่ยนชื่อ ตาม Q=คิว C=คัท T=เทค ที่ถ่ายทำ

การตัดต่อรายการนั้น เริ่มนำภาพที่ถ่ายทำมาเรียงตามเหตุการณ์ให้มีความต่อเนื่องและเป็นไปอย่างถูกต้อง โดยอาศัยโครงเรื่อง (Storyboard) และบท (Script) ในขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre-production) เป็นแนวทางในการลำดับภาพและเสียงให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ที่วางแผนไว้ตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการเลือกใช้ภาพจากทั้งสามกล้องมาตัดสลับกันในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ชื่อว่า Adobe Premiere Pro cc โดยในการตัดต่อรายการเรียดนแนวคิด “Film Editing: Great Cuts Every Filmmaker and

Movie Lover Must Know” เรียบเรียงโดย เกล แชนด์เลอร์ (Gael Chandler)

หลังจากที่ตัดต่อภาพลำดับเหตุการณ์ ใส่เอฟเฟคต่างๆ เพื่อเล่าเรื่องแล้ว ก็จะเป็นกระบวนการลงเสียงบรรยาย (Voice Over) เพื่อประกอบรายการ ถ้าไม่มีเสียงบรรยายอาจทำให้ผลงานขาดความสนุก เนื้อหารายการจะดูนิ่งเรียบ หรือผู้รับชมอาจจะไม่เข้าใจภาพในรายการที่เกิดขึ้น ในการเขียนบทบรรยาย เป็นหน้าที่ของผู้คิดสร้างสรรค์รายการ เขียนบทบรรยายเพื่อสร้างความสนุกและอธิบายให้ผู้รับชมเข้าใจร่วมกับรายการโดยศึกษาจากข้อมูลงานที่ผ่านมา การตัดต่อเรียบร้อย แล้วบรรยายแทรกไปในบททั้งในตอนสนทนา หรือระหว่างทำกิจกรรมซึ่งส่วนใหญ่จะทิ้งว่างไว้ ไม่มีบทสนทนามาให้ โดยจะต้องมีการควบคุมส่วนประกอบให้มีความพอดีไม่มากเกินไป และไม่ทำให้ผู้ชมสับสนกับสิ่งที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์นั้น ๆ และบางครั้งช่วยอธิบายให้ผู้ชมรายการที่เป็นเด็กได้เข้าใจในสารที่เราส่งผ่านไปยังรับสาร

ตัดโปรโมท นำไฟล์รายการเต็มมาตัดเอาตอนที่สนุกเพื่อดึงดูดคนดูให้ติดตามชมรายการ และใส่ Super โลโก้สำหรับตัวโปรโมทรายการ โดย Super โลโก้ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะจัดไว้ให้ รวมทั้งใส่เสียงบรรยายด้วย โดยมีความยาว 30 วินาที เพื่อส่งออกอากาศก่อนรายการจริงประมาณ 1 สัปดาห์

ส่งงานให้สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสตรวจสอบ ส่งงานให้กับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสตรวจสอบคุณภาพของรายการตรวจเซ็นเซอร์รายการซึ่งถ้าผ่าน ก็เข้าสู่กระบวนการออกอากาศและถ้ามีแก้ไขทางสถานีก็จะแจ้งวิธีการแก้ไขซึ่งทีมงานก็ต้องทำตามและส่งกลับไปให้ตรวจอีกครั้งหนึ่ง

สรุปผล

กระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทรายการเด็ก “รายการแอนิเมชัน คลับ” มีกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานใน 3 ขั้นตอน คือกระบวนการก่อนการผลิตรายการ กระบวนการผลิตรายการ และกระบวนการหลังการผลิตรายการ สิ่งสำคัญคือการ

สื่อสารระหว่างผู้ผลิตรายการไปยังผู้รับสารที่เป็นเด็ก ในการคิดรูปแบบการสื่อสารยึดแนวคิดเบื้องต้นจากการ์ตูนแอนิเมชันที่ได้รับมอบมาจากสถานี และนำมาวางเป็นแนวคิดการเล่าเรื่องโดยพิธีกรทั้งสี่คนภายใต้แนวคิด “คิด วิเคราะห์ เรียนรู้” ซึ่งเราใช้การสื่อสารที่ให้อิทธิพลลงมือปฏิบัติจริง โดยเล่าเรื่องให้ผู้ชมทางบ้านผ่านลงมือทดลอง และมีการเพิ่มเติมข้อมูลผ่านเสียงบรรยาย หรือข้อมูลในรูปแบบอินโฟกราฟิก อีกทั้งบางตอนมีการสร้างตัวละครเสริมเข้ามาดึงดูดความสนใจผู้รับสารที่เป็นเด็ก เช่น วอกเกิ้ลแมน ปีศาจ ที่หมิวซ์โลก ไอโซนแมน กระต่าย

ภาพที่ 10 ปีศาจและวอกเกิ้ลแมน
ใน ตอน “วอกเกิ้ล”

ภาพที่ 11 กระต่าย ในตอน Herbivore

ภาพที่ 12 ที่หมิวซ์โลกและไอโซนแมน
ในตอน Save me

ข้อเสนอแนะ

1. การผลิตรายการโทรทัศน์ถือเป็นงานสร้างสรรค์ที่ต้องใช้ทักษะความรู้ในหลายด้านมาผสมผสานให้เกิดผลงานที่มีคุณภาพ ต้องอาศัยกระบวนการค้นคว้าวิจัยในการหาข้อมูลมาสร้างสรรค์รายการ
2. ในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กผู้สร้างสรรค์ควรมีการนำเสนอรายการให้เด็กได้นำองค์ความรู้ไปคิดต่อ หรือกระตุ้นให้เด็กซึ่งเป็นผู้รับสารกล้าคิด กล้าแสดงออก
3. การกำกับเด็กและทำรายการสำหรับเด็ก สิ่งสำคัญคือการสร้างกิจกรรมให้เขาเล่นและมีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติจริง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เจดน์จันทร์ เกิดสุข. (2558, มิถุนายน). **จิงหะการสื่อสารในรายการโทรทัศน์ประเภทเรียลลิตีเกมสโว์วที่ค้ดสรร**. วารสารนิเทศสวามปริทัศน์. 14(16), 71-83.

ภาษาอังกฤษ

Gael Chandler. (2004). **Cut by Cut: Editing Your Film or Video**. California: Michael Wiese Production

John Tomlinson. (2007). **The Culture of Speed: The coming of Immediacy**. London: SAGE Publication Ltd.

Justin Chang. (2012). **Film Craft: Editing**. Waltham: Focal Press.

ระบอบอนไลน์

โพได้เส็กคอตคอม. (2558). **ถ่ายวิดีโอด้วย DSLR ไม่ใช่เรื่องยากอย่างที่คิด**. วันที่สืบค้น 4 ธันวาคม 2558 เข้าถึงได้จาก: <http://www.fotorelax.com/forum/index.php?topic=32374.0>

อรนุช เลิศจรรยารักษ์. (2539). **กระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์**. วันที่สืบค้น 30 ธันวาคม 2558 เข้าถึงได้จาก : http://www.kmitl.ac.th/agritech/nutthakorn/04090035_2202/multiweb/television/untitled8.htm
